

ПСИХОЛОГІЧНЕ ВИВЧЕННЯ РОЗВИТКУ ЗДІБНОСТЕЙ

Сальник Дар'я

Харківський торговельно-економічний інститут

Київського національного торговельно-економічного університету

Науковий керівник

Казарова Г. М. , канд. психол. наук

Великої актуальності у наш час набуває психологічне вивчення здібностей людини, адже сучасні суспільні умови вимагають від кожної людини вміння засвоювати та оперувати значним обсягом інформації та оволодіння багатьма компетенціями. Розвиток здібностей здійснюється у процесі життєдіяльності, а також учбової, трудової, ігрової діяльності. Здібності - це поєднання сприятливих індивідуально-своєрідних особливостей та якостей психіки, котрі виявляються у швидкості, результативності та якості виконання відповідної діяльності за мінімальних силових, енергетичних і часових затрат. Здібності як рушійна сила мали вирішальне значення для розвитку науки і техніки, створення матеріальних і духовних надбань, суспільного прогресу.

Кожна особистість виявляє власні здібності в певній діяльності. Цю властивість людини не можна виявити, описати та характеризувати. Тому висновки про здібності людини роблять тільки за її працею і результатами її діяльності. Кожна здібність людини - це складна властивість, внутрішня здатність відповідати тим вимогам, які ставить перед нею діяльність. Вона спирається на багато інших властивостей. До них належать життєвий досвід людини, надбані нею знання, вміння та навички. Значення для розвитку здібностей має врахування у виховному процесі сенситивних періодів формування функцій.

Найважливіший момент розвитку здібностей – пристосування операційних механізмів до умов діяльності. У цьому процесі проявляється конкретність психічної функції. В результаті пристосування до умов діяльності операційні механізми набувають рис оперативності. Формування оперативності цих механізмів здібностей є найбільш тонким процесом їх розвитку. Важливим у розвитку здібностей виступає також комплексність, тобто одночасне вдосконалення декількох взаємодоповнюючих здібностей. При розвитку здібностей необхідно також враховувати складність виконуваної діяльності. Якщо рівень складності низький, то забезпечується лише реалізація вже наявних здібностей, якщо надто високий – діяльність стає нездійсненою і не призводить до формування нових умінь і навичок, на які спираються здібності.

Відмітимо, що здібності можна виявити тільки під час виконання певних дій і для їх розвитку потрібно мати не тільки необхідні органічні структури чи сформовані функціональні органи (задатки), обов'язковими є також діяльність, активна взаємодія з навколишньою дійсністю, навчання та виховання. Таким чином набувається досвід і здібності переходять на новий рівень. Отже

найважливішим фактором розвитку здібностей є соціальні умови формування особистості, яка соціалізується у сучасному світі.